

Tartalom

Új módszerek vizeink állapotának megismerésére

(1–2. oldal)

Nyertes pályázat

(2. oldal)

Felszíni VKI monitoring

(3. oldal)

Gondolatok az Élővíz-csatornáról

(4–5. oldal)

Az igazgatóság tevékenysége számokban

❖ ❖ ❖

Véget értek az első kaszálások

❖ ❖ ❖

Imre bácsira emlékezve

❖ ❖ ❖

Országos hulladékgyűjtési

akció

(6. oldal)

„Új” Vízügyesek – Interjúorozat

(7. oldal)

Szak-világkiállításon jártunk

❖ ❖ ❖

Országos hulladékgyűjtési

akció

(8. oldal)

Kenuban a vízügy

(9. oldal)

Gyula–Bécs emléksúszás

❖ ❖ ❖

Új elektronikus hírlevél

❖ ❖ ❖

Személyügyi hírek

❖ ❖ ❖

Időjárás

(10. oldal)

Vízrajz

❖ ❖ ❖

Vízminőség

(11. oldal)

Kitüntettek

❖ ❖ ❖

Vizek és fények

❖ ❖ ❖

Juniális kirándulás

(12. oldal)

Új módszerek vizeink állapotának megismerésére

A vízgyűjtő-gazdálkodási tervezés (Víz Keretirányelv) során következő fázisa a kijelölt természetes víztesteken az ökológiai jó állapot, illetve a mesterséges víztesteken a jó ökológiai potenciál eléréshez szükséges intézkedések meghatározása, melyhez tudnunk kell, hogy a víztestjeink jelenleg milyen állapotban vannak. Tisztában kell legyünk azzal is, hogy mit jelent az elérendő jó potenciál, illetve állapot.

A cél elérése érdekében meghatározták, hogy Magyarország természetes vízfolyásai 22 típusba sorolhatóak, a Duna további háromba. Minden típushoz hozzárendelték a jellemzőket, melyek a mederanyagra, mederszélességre, hullámtér szélességre és még sok más morfológiai jellemzőre térnek ki. Továbbá meghatározták az erősen módosítottág kritériumait is, melyek az emberi hatásra történt hidromorfológiai változásokat jelentik, amennyiben azoknak hosszú távú fennmaradása gazdasági érdek.

Ezen feltételek ismeretében kellett – nekünk, vízügyeseknek, mint tervezőknek – a saját kijelölt víztestjeinket a megfelelő típusba besorolni. Terüle-

tünkön a 15 és a 20 típusok közötti természetes vízfolyások fordulnak elő, többségében erősen módosított állapotban. A mesterséges vízfolyások és állóvizek csoportba sorolása is megtörtént. Az állóvizek esetében is 16 osztályos típus meghatározás van. Továbbá csoportba sorolták a felszín alatti vizeket is. Az említett kategóriákról többet is meg tudhat az olvasó a honlapunkon (www.korkovizig.hu).

A besorolás hasonlított egy „többismeretlenes egyenlet” megoldásához, melyben az egyik ismeretlen meghatározására megoldási javaslattal élt dr. Pomogyi Piroska, a NYUDU-KÖVIZIG munkatársa, aki a minisztériumnál is támogatást kapott. Piroska – aki a Kis-Balaton megszállott, kiűntetett kutatója – felvállalta, hogy a (Víz Keretirányelv) által vizsgálatra előírt öt élőlénycsoport közül a makrovegetáció állapotfelmérésére munkacsoportot alakít. Kollégái közé választotta Révészné Japport Tünde kolléganőnkét is. Feladatuk volt egy általánosan alkalmazható felmérési módszer és útmutató kidolgozása a hidromorfológiai viszonyok makrofítára gyakorolt hatásá-

nak meghatározására. Ugyanis, mint ahogy azt tőle megtudtuk, a makrofíták (növények) jól jellemzik a hidromorfológiai állapotot.

Néhány hét alatt, esettanulmány jelleggel, valamennyi vízfolyástípust végigjárták, ún. típusproblémákat kerestek, melyek alapján általánosítható következtetésekre juthatnak, illetve intézkedési javaslatokat tehetnek. Felvállalták, hogy a terepi bejárás előtt megbeszélés keretében tájékoztatást adnak a helyi vízügyes szakembereknek a módszertan lényegéről, illetve a helyszínen próbálják „felnyitni a szemünket”.

Én is lehetőséget kaptam a kijelölt víztestjeink gyors ökológiai minősítésének elsajátítására. A lehetőség szót feltétlenül szükségesnek tartom kiemelni, hiszen a módszer elsajátítható, azonban a szemlélet, melyet megkövetel, bizony egy mérnök számára igen komoly „megpróbáltatást” jelent.

A gyorsított célja a víztestek jelenlegi ökológiai állapotának megállapításával azon szakaszok lehatárolása, ahol intézkedéseket kell tervezni a jó ökológiai állapot, illetve

Folytatás a 2. oldalon →

Új módszerek vizeink állapotának megismerésére

➔ **Folytatás az 1. oldalról**

potenciál eléréséhez. Ez a módszer alkalmazható mindazonkál a víztesteknél, ahol a Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőségek nem végeznek mérést. Tájékoztatt bennünket, hogy mit jelent(het) az ökológiailag jó állapot az egyes víztípusok esetében, hogy a mesterséges víztesteknél sem lehet más a cél, mint a természetesek esetében. Vagyis a jó állapot és a potenciál gyakorlatilag ugyanazt jelenti – hiszen a mesterségeseket is a természetesekhez hasonlítjuk –, hogy a természetes víztestek esetében az erősen módosított állapot fenntartására a VKI előírásai alól derogációt (felmentést) kell kérni, stb, stb. Rengeteg új információval halmozott el bennünket, teljesen új szempontból világította meg, hogy mit jelent a jó állapot.

A munkacsoport július 29-én bejárást tartott, amelyen megmutattuk a Gyepes-felső víztestet az országhatártól a Matus-töltőig és a Vargahosszszai-főcsatornát a szanazugi eredetétől a Békési duzzasztóműnél lévő szivattyútelepig. A forró nyári nap nagyon jó hangulatban telt. Köszönetet mondok minden kollégámnak, aki részt vett ezen a hosszú munkanapon a programban, mely – úgy gondolom – mindnyájunknak tanulságos volt.

Jómagam arra a következtetésre jutottam, hogy a víztestek VKI által előírt jó állapota azt jelenti, hogy lehetőség szerint minél nagyobb területet vissza kell adni vízjárta területnek, vagyis a mezőgazdasági területet minél távolabb kell szorítani tőlük, illetve a szennyezéseket minimálisra kell csökkenteni, legyen az akár közvetlen (pont-

szerű), vagy közvetett (diffúz) szennyező fajta. Vagyis javítanunk kell a szennyvíztisztító telepek hatásfokán, meg kell akadályozni a mezőgazdasági területekről, a településekről, utak, vasutak mellől, állattartó telepekről, hulladéklerakó helyekről a bemosódást.

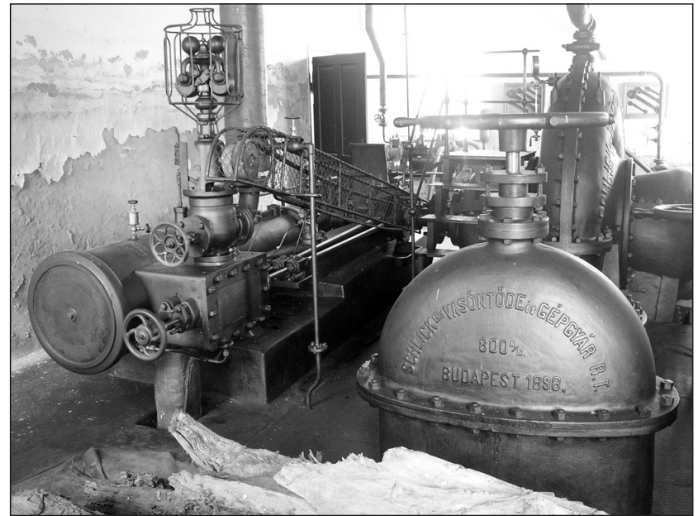
Ugyanakkor azt is fontos megjegyezni, hogy feltétlenül felül kell vizsgálnunk a vízfolyásaink jelenlegi típus besorolását, ugyanis mára már nyilvánvalóvá vált, hogy nagyon sok minden múlik ezen. Hiszen a jó állapotot típusok szerint határozzák meg, ezért, ha nem jó a típusbesorolás, soha nem tudjuk elérni az un. jó állapotot. Ez mindannyiunk felelőssége.

A módszertan készítésével párhuzamosan, lehetőleg minél rövidebb időn belül fel kell állítanunk egy felmérő csoportot, mely egy, a növényzetet (makrofítákat) felismerő biológusból, egy a morfológiai, illetve hidrológiai viszonyokat ismerő, és felismerő vízrajzos mérnökből, az adott vízfolyást, annak üzemeltetését ismerő helyi szakember(ek)ből, illetve a tervező mérnökből áll, és mielőbb meg kell kezdeni a felméréseket. Folyamatos konzultációt kell folytatnunk egymással, hogy év végére – a feladat elvégzésének határidejére – a társadalom elé felelősen állhassunk ki. Reális alternatívákat kell megfogalmaznunk, mind a vízfolyások elvárható állapotára, mind az ahhoz szükséges intézkedések összességére vonatkozóan. Ehhez az előttünk álló nehéz, de nemes feladathoz kívánok mindnyájunknak jó munkát, kitartást és a végtelen hosszú vitákhoz sok-sok türelmet, megértést és nyitottságot.

Kóváriné Szabó Erzsébet

Nyertes pályázat

Az 1898-ban épült, ma már üzemem kívül helyezett Hosszúfoki I. sz. gőzüzemű szivattyútelepen a Körös-vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság 1974-ben Vízügyi Múzeumot hozott létre. Az eredeti gépészeti egységek, berendezések és a Körös-vidék vízügyi múltját bemutató kiállítás jelentős ipartörténeti értékeket őriznek.

A 110 éves téglafalazatú épület állaga az utóbbi években jelentősen leromlott, így a felújítást nem lehetett tovább halasztani. Az elmúlt évben a rekonstrukciós munkák elkezdődtek, sikerült a tetőszerkezetet és a 25 méter magas falazott kémény villámvédelmét kijavítani, valamint a teljes tetőhéjazatot és bádogszerkezeteket kicserélni. Sajnos anyagi lehetőségek hiányában a teljes felújítást nem tudtuk elvégeztetni, így továbbra is sürgető feladatként jelentkezik az épület alászigetelése és a külső, belső homlokzat felújítása.

Az oktatási és kulturális miniszter a Reneszánsz Év – 2008 keretében „Hogy unokáink is lássák” címmel ez tavaszán pályázatot hirdetett. A pályázat a vidéki örökség értékeinek megújítására és széleskörű hozzáférhetővé tételére, a műszaki és technikatörténeti emlékek, gyűjtemények komplex fejlesztési és hasznosítási programjának támogatására irányult. Ez jó lehetőséget ígért, hogy az említett munkák elvégzésére anyagi forrást biztosítsunk.

A felhívásra benyújtott pályázatunkat az értékelő bizottság 2 millió Ft támogatásban részesítette, amelyből folytatódhat a múzeumi épület felújítása, elkészülhet a falszigetelés.

Jelenleg a projekt támogatási szerződés aláírása és az építési engedélyes eljárás folyik, az építési munkák előreláthatóan még az idén elkezdődnek és jövő év tavaszán fejeződnek be.

Schiffert András

Felszíni VKI monitoring

A 2000/60/EK Víz Keretirányelv (VKI) 8. cikkének megfelelően a tagállamoknak monitoring programokat kell kidolgozni a felszíni és a felszín alatti vizek állapotának áttekintésére. Az egyes tagországok felelőssége a programok kialakítása, a hálózati pontok, a minőségi elemek jellemző paramétereinek és a mérési gyakoriságnak a meghatározása oly módon, hogy az elegendő legyen a vízgyűjtőkerülethez tartozó minden felszíni és felszín alatti víztest állapotának átfogó és összefüggő bemutatására. A VKI ún. „többosztályú monitoring” rendszerek működését várja el a tagországoktól. Ezen programoknak 2006. december 22-ével kellett beindulniuk, és erről a tagállamoknak 2007. március 22-ével összefoglaló jelentést kellett küldeniük az EU Bizottság felé.

A VKI a felszíni vizek esetében a víztestek ökológiai és kémiai állapota, és az abban bekövetkező változások megfigyelése, nyomon követése céljából feltáró, operatív és vizsgálati monitoring programok kidolgozását és működtetését írja elő, minden jelentősebb felszíni víz kategóriára, mely Magyarország esetén a folyók és állóvizek csoportjait jelenti.

A vizsgálandó minőségi elemek vonatkozásában előtérbe helyezi a „jó ökológiai állapot” jellemzésére szolgáló biológiai paraméterek rendszeres megfigyelését, valamint a „jó kémiai állapot” meghatározása érdekében az antropogén eredetű szennyező forrásokból származó, speciális kémiai szennyezőanyagok („veszélyes anyagok”) rendszeres mérését. Ezen túlmenően igényli az ún. „alapkémiai” (átlátszóság, hőmérséklet, oldott oxigén, kémiai oxigénigény, biokémiai oxigénigény, fajlagos elektromos vezetőképesség, pH, lúgosság, orto-foszfát ion, összes foszfor, ammónium ion, nitrát ion, szerves nitrogén, összes nitrogén, a-klorofill), valamint a főbb „hidrológiai-morfológiai” jellemzőket magába foglaló elemek megfelelő sűrűségű mérését.

A még hatályos MSZ 12749 szabványban előírtakhoz képest, jelentős mértékben bővült a biológiai elemek vizsgálata és gyakorisága, ugyanakkor csökkent az ún. alapkémia körébe tartozó kémiai paraméterek vizsgálatának gyakorisága. Jelenleg új minősítési rendszer még nem készült.

A VKI előírásai alapján monitorozni kell a vízgyűjtő-gazdálkodási tervek (VGT) készítésének, működésének időszakában. Tekintettel arra, hogy az első ilyen tervnek 2009-re kell elkészülnie, az új monitoring keretében történő vizsgálatok elvégzésére 3 év áll rendelkezésre. A minisztérium iránymutatásának megfelelően a környezetvédelmi és vízügyi igazgatóságok, valamint a környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőségek működési ill. illetékességi területüket érintően 2006. decemberében közösen meghatározták azt a „minimumprogramot”, amelyet a vízgyűjtő-gazdálkodási tervek elkészítéséhez szakmailag indokoltnak és szükségesnek tartanak. (Erről a Hírlevél 2006. november-decemberi számában tájékoztatást adtunk.)

A hazai monitoring hálózat kialakításánál a feltáró monitoring program keretében vizsgálandó mintavételi helyeket úgy jelölték ki, hogy e program keretében történjenek meg azok a vizsgálatok is, amelyeket az egyéb hazai szakmai jogszabályi és nemzetközi mérési kötelezettségek írnak elő. A hazai nevezéktanban a feltáró monitoring program „felszíni vizes alapmonitoring” néven is szerepel.

A VKI előírásai szerint a kockázatosnak nyilvánított víztesteknél operatív monitoringot kell kialakítani, melynek elsődleges célja ezen víztestek minősítése és a vízminőségi állapot javítását szolgáló intézkedések tervezésének megalapozása, az intézkedési programok hatékonyságának ellenőrzése, a kockázatoság igazolása.

A vizsgálatok gyakoriságát és a mérendő paraméterek körét az határozza meg, hogy a vizsgálatok feltáró monitoring program, vagy operatív monitoring program keretében történnek. Az operatív program keretében a vizsgálandó paramétereket tekintve további differenciálást jelent, hogy az adott víztest mely tényező alapján minősül kockázatosnak. (Kockázati tényezők: tápanyag, szerves anyag, veszélyes anyag, és hidromorfológia) Az operatív monitoring program keretében vizsgált víztestek közül igazgatóságunk területén a Hortobágy-Berettyó mezőtúri szelvényében

történik a mintázás a veszélyes anyag miatti kockázatosság szempontjainak megfelelően, a többi víztest tápanyag és szerves anyag szempontjából minősül kockázatosnak és monitorozásuk is ennek megfelelően történik. (Lsd. mellékelt táblázat)

S.SZ	Név
Feltáró monitoring mintavételi helyei (vízfolyás víztest)	
1	Fehér-Körös (Gyulavári, oh)
2	Fekete-Körös (Sarkad, oh)
3	Sebes-Körös (Körösszakál, oh)
4	Sebes-Körös (Körösladány)
5	Kettős-Körös (Békés, duzzasztó felett)*
6	Kettős-Körös (Mezőberény)
7	Hármas-Körös (Gyoma, vízmérce)*
8	Hármas-Körös (Békésszentandrás)
9	Hármas-Körös (Magyartés)
10	Élővíz-csatorna (Békés, torkolat)*
11	Berettyó Szeghalom
Operatív monitoring mintavételi helyei (vízfolyás víztest)	
12	Élővíz-csatorna (Békéscsaba, Veszely)
13	Holt-Sebes-Körös (Mágori híd)
14	Gyepes-csatorna (Matus tiltó fölött)
15	Dögös-Kákafoki-főcsatorna (Sárgahegyesi bekötőút)
16	Kígyósi-főcsatorna (Békéscsaba-Fényes.)
17	Malomzug-Décsipusztai-csatorna (Torkolat felett)
18	Hortobágy-Berettyó (Ecsegfalva)
19	Hortobágy-Berettyó (Mezőtúr-Endrőd közúti híd)
20	Gerlai-holtág (Gerla dobozi út)
21	Holt-Sebes-Körös (Gyula-Furta közúti híd)
22	Gyepes-csatorna (Sarkad Dózsa tiltó)
23	Mezőberényi-főcsatorna (Nagyuzgi sztp.-nél)
24	Korhány-csatorna
25	Hosszúfok-Határér-Kölesér (Zsilipes híd)
26	Vargahosszai-főcsatorna Rosszzerdei bekötőúti híd
Operatív monitoring mintavételi helyei (állóvíz víztest)	
27	Félhalmi-holtág (Szivornánál)
28	Peresi-holtág

* EU felé le nem jelentett monitoring helyek

Vizsgálandó minőségi elemek:

Minőségi elem	Feltáró monitoring	Gyakoriság (éven belül)	
		Operatív monitoring	
		Tápanyag, és szervesanyag miatti kockázatos víztestek esetén	Veszélyes anyag miatti kockázatos víztestek esetén
Fitoplankton	4	4	–
Makrofita	1	1	–
Fitobenton	2	1	–
Makrozoobenton	2	1	2
Halak	1	–	1
Hidrológia	365	365	365
Morfológia	1	–	–
Folytonosság	1	–	–
Ökológiát támogató kémia „alapkémia”	12	4	4
Elsőbbségi anyagok (VKI 33-as listája)	12	–	12 csak a releváns szennyezőkre
Egyéb veszélyes anyagok	12	–	12 csak a releváns szennyezőkre

A jelenlegi hazai, felszíni vizes monitoring programok kémiai és biológiai vizsgálatainak többségét a felügyelőségek, a bakteriológiai vizsgálatokat az ÁNTSZ laboratóriumai, a vízrajzi méréseket az igazgatóságok végzik. Működési területünkön a felszíni víztestek kémiai és biológiai monitorozását a Tiszántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség végzi, kivéve a Hármas-Körös Magyartés, a Hortobágy-Berettyó Mezőtúr-Endrőd közúti híd szelvényét és a Peresi-holtágat, ahol az Alsó-Tisza-vidéki Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség illetve az Észak-Magyarországi Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség laboratóriuma végzi a vizsgálatokat.

Dr. Vasas Ferencné

Gondolatok az Élővíz-csatornáról

Munkakörömön kívül más személyes érintettségem is van az Élővíz-csatorna vonatkozásában, mert annak ellenére, hogy a Határér partján születtem és nevelkedtem, a békési Szegedi Kis István Gimnáziumban töltött középiskolai éveim alatt megkedveltem. Annak ellenére, hogy abban az időben sokszor meg sem lehetett közelíteni, a konzervgyári vöröshagyma-szezonban az egész várost (akkor község) elriasztotta átható szagával. Mi - diákok - mégis szerettük, jobb napjaiban a partján sétáltunk a gyönyörű jegenyesor alatt, s itt gyakoroltuk szomorúsággal szívünkben a ballagás előtt a „Gaudeamus igitur” és társait, a búcsúzó énekeket. Itt beszéltünk a pályaválasztásról, s osztálytársaim később, az érettségi találkozón emlékeztettek, hogy én akkor egyszer azt mondtam, ha vízépítő mérnök leszek, azon fogok dolgozni, hogy újra tiszta legyen a vize. Akkor még nagyon keveset tudtam róla, de bízva majdani tudásomban, nem ismertem lehetetlent. Ezt a fogadalmamat a Budapesti Műszaki Egyetemen töltött éveim alatt elfelejtettem, de amikor Gyulára kerülve egyre több feladatom kötött hozzá, már szakmai tudással felvértezve, de lényegesen szerényebben, újra fogalmaztam vállalásomat. Társaim a találkozón időnként – bár tréfásan – számon is kérték. A „békési bűz” megszűnése, a dánfoki kettős-körös frissvíz üdítő megjelenése mellett szólt. Szerencsém volt, mert a rehabilitációs folyamat akkoriban indult. A szennyezőanyag terhelések csökkentése, a szennyvíztisztító telepek fejlesztése, a kotrások, partfalépítések, a vízpótlás növelése, a Dánfoki-szivornya építése, a Tápzsilip és tűsgát átépítése s még számos beavatkozás történt, amióta

dolgozom. Persze korántsem az én tevékenységem eredményeként – jóllehet nem is nélküle – de szerencsére aktív részese lehettem e munkák jó részének.

Minél többet tudtam meg róla, s a vizek, vízi munkák történetéről, annál jobban érdekelt és érdekel. Vonz a múltja, elképzelem, ahogy Evlia Cselebi leírta, amikor Gyulát Velencéhez hasonlította, amikor még élő Körösként hálózta be a várost. Látom magam előtt malmokat hajtva. Gyönyörködtem a régi képeslapokon látható gyulai Kapus-híd alatt át-bújó csendes folyó, amely bearanyozta a partján élők mindennapjait. Érdekel mások arca is, a lezúduló árvíz hozó Fehér-Körös, mely zordan fenyegette a várost, mint 1855-ben. Ezen pusztító árvíz után megszelídítették, száműzték a városból mint folyót, amely vadul, szeszélyesen árad és apad, s egy kezelhető, hasznos, élővizet is szállító belvíz-főcsatornává „degradálták”, mely azóta írja történelmét. Elröppent másfél évszázad, s ezen idő alatt több korszaka is volt. Amíg az iparosodás nem szennyezte el és az emberek tisztelték benne az életet adó – akár ivóvizet –, új szerepében is jól megállta helyét. A vízpótlását előbb a Csohosból, majd az élő-Körösből – a Gyulai tús gáttal – oldották meg. A XX. század első felében partján kerteket műveltek, vízből öntöztek, korzóztak, medrében fürödtek, úsztak és csónakáztak, jegén korcsolyáztak. Azután sötét lett a vize. A szennyvízbefogadás hatása ellen felvette a harcot. Az öntisztulása (s pusztulása) szakaszonként más és más arcot öltött. Békéscsaba alatt, a szennyvíztelep után, már nem sok illúzió maradt – bár a botoló füzek időnként nosztalgizva bizonyára emlékeztek még a jobb napokra – holt

vízzé vált. Sikkonynál kicsit magához tért, majd Békésnél betorkollott a Kettős-Körösbe, lerontva a folyóvíz minőségét egészen a mezőberényi hídig.

A '70-es években elindult rehabilitációs folyamat lassan kiteljesedett, de korántsem fejeződött be. Az Élővíz-csatorna mesterséges üzemeltetése a kritikus és az idillikus állapotok között változó képet mutat. Gyula a szerencsés város, mert felső elhelyezkedésénél fogva rögtön itt jelentkezik az éltető vízpótlás hatása, de ha a Fehér-Körösön levonuló árhullám miatt a Tápzsilipet zárni kell, a zárás után nem sokkal már elindul a változás. Nem egyszerű feladat az Élővíz-csatorna jövőjét megfogalmazni, s meghatározni, milyen további fejlesztések szükségesek. Üzemrendje az állam feladatának, a belvízelvezetésnek megfelelően van finanszírozva, a vízpótlása gravitációsan megfelelően működik, ha van elegendő vízkészlet. A betáplálás elsősorban vízhasznosításra irányul, a többi funkció már a közérdek mértékén felüli igénynek számít, amit érdekeltiségi alapon kell megfogalmazni és kielégíteni. Belvízi kiépítettsége megfelelő, a meder és a szivattyús, illetve gravitációs kiépítettség elegendő. A szennyező fizet elv alapján a 120/1999. (VIII. 6.) Kormányrendelet megjelenése óta a használtvíz kibocsátók is hozzájárulnak a fenntartási munkákhoz. Ez azonban kevés ahhoz, hogy azokat az igényeket, amelyet támasztunk vele szemben, maradéktalanul ki tudja elégíteni. Belvíz- és kettőshasznosítású csatorna, zöldfolyosó, öko-folyosó, halászati víztér, sportolás színtere, ökoszisztéma, rekreációs hely, avagy pozitív környezet formáló tényező? Mindez együtt, több száz színnel és ezer arccal! A

fotópályázatokra beérkezett képek is ezt a sokszínűségét mutatják.

Sokan szeretik, sokan sokféleképpen foglalkoznak vele. Vannak, akik a nevére, a nevében a csatorna szóra „allergiásak”, miért nem Kis-Körös, vagy bármi más (pl. Harruckern csatorna)? Vannak, akik azt hiszik, természetes vízfolyás, és emelkedő víznél áradásaitól tartanak. Vannak, akik szennyeznek, vannak, akik vízre szállnak évről évre és akkor is végig evezik, ha a vízi növényzet burjánzása és a bedőlt fák, a hulladékok és a szennyvízterhelés ezt akadályozzák. Vannak, akik fotózzák, megint mások fürödnek benne, gondolják a partját, fát, virágot ültetve, az élővilágát csodálják, kiszedik a szemetet, stb., és vannak, akik tervezik a jövőjét. A vízépítési, vízgazdálkodási tényezők, a környezeti és a természeti kérdések, települési igények komplexitásában gondolkozva – sok-sok terv után – 1989-ben igazgatóságunk egy pályázati anyagban röviden, 1999-ben a Békés-Plánus Kft. neves szakemberek bevonásával, dr. Goda Péter vezényletével az Élővíz-csatorna rehabilitációs tanulmányban igen részletesen vizsgálta e kérdéseket. Hasznosítási fejlesztéseket fogalmazott meg a Körösök Völgye Naturpark Egyesület, melyek elsősorban turisztikai céllal 2005-2006-ban meg is valósultak, majd a Közép-Békési Vízvédelmi Egyesület összefogásával született meg az ÖKOVÍZ projekt 2007-ben az EU támogatásával az üzemrend javítására. Ezt „A Fehér-Körös vízkészletének növelése” tárgyú EU-s projekt követte 2007-ben, mely a fejlesztési lehetőségeket vizsgálta tanulmányok formájában a teljes Fehér-Körös vízgyűjtőre, a

Folytatás az 5. oldalon ➔

Gondolatok az Élővíz-csatornáról

➔ *Folytatás a 4. oldalról*

Nádas lecsapoló csatornára, a turisztikai célú kishajózásra, az ülepítésre, az átöblítésre, a monitoring fejlesztésre, a part stabilizációs előírásokra, a megközelíthetőségre stb. kitérve. Vannak alternatívák, melyekben a jövőben dönteni kell és vannak aktuális feladatok, mint az üzemelés finansziális kérdéseinek megoldása, amiben sürgősen előre kell lépni, különben hiába valósultak meg az új művek! Kiemelt, nagy projektként a békéscsabai új szennyvíztisztító telep tervei készülnek, a legnagyobb szennyező forrás – remélhetőleg – korszerű technológiával átépítve, lényegesen csökkenteni fogja a terhelését.

Rövidesen Békésen ismét találkozónk lesz, s a hajdani „véndiákok” megkérdik, végül is a terveimből mit sikerült valóra váltanom? Az én életemben eltelt hosszú időszak az Élővíz-csatornában egy rövid intervallum csupán. Történtek változások, s bizonyára ki fog alakulni a jövőben a természeteshez egyre közelebb álló – de

mesterségesen fenntartott – állapot, mert erre az ember kötelezettséget vállalt akkor, amikor a folyót megszelídítette. (Antoine de Saint-Exupéry regényében a kis hercegnek mondja a róka: *„Te egyszer s mindenkorra felelős lettél azért, amit megszelídítettél.”*). Feltehető a kérdés, de nincs már válasz, vajon Bodoki Károly eredeti terve szerint szabályozva, a városon áthaladva, s töltesezve, a Fehér-Körös milyen történetet írt volna le? Az Élővíz-csatorna mellett sétálva eszembe jut Bodoki sokat idézett, bölcs mondanása, mely szerint: *„a régi meder elzárása után nem csak Gyula városa, hanem az egész régi Körös medrének parti birtokosai egy eleven és bizonyos mértékben és időben hajózható folyó jótékonyágától megfosztva, egy bűzhödtt vizet tartalmazó holtmedret nyerendenek, vagy ha ezen régi mederbe zsilipek segítségével vizet bocsájtani lehetne is, ezen zsilipek építése és a régi holt-medernak csatornázása az egész meder szabályozásával csaknem*

felérő, újabb költségeket fog-nak okozni...”. A költségek bizony jelentkeztek. Sokat gondolkodom ezen is, de már inkább a jövőn töprengek, s egy olyan bonyolult vízgazdálkodási rendszer képét látom, amelyben a jelenlegi művek mellett a Feltóti-tározó, a Malom-csatorna, a magyar-román határon átnyúló együttműködés, s a „Három város” is nagy szerepet játszik. Az EU-VKI által előírt jó ökológiai állapot az Élővíz-csatorna vonatkozásában előttem úgy jelenik meg, mint egy élő vízfolyás, amelyen már nem látszik, hogy mesterségesen, milyen erőfeszítések és mekkora költségek árán tűnik természetesnek. Cserébe viszont a „Három város”-ban kellemes vízi és vízparti élet alakul ki, amely horgászok és evezősök, sétálók és kirándulók, városlakók és idegenek, természetkedvelők és -védők, nagypapák és unokák, sportolók és kocogók, szóval sokak számára nyújt kellemes élményt. Amellett, hogy a csatorna betölti belvízi funkcióját, szolgáltatja az ökoló-

giai, öntöző és ipari vizet, s befogadja a használt, de jól tisztított vizeket, egyszerűen értéket képvisel azzal, hogy létezik. Itt az igazgatóság-nál – és másutt is sokan – jó szakemberek dolgoznak ezen és bizonyára a most ballagók között is voltak diákok, aki arra gondoltak, ha vízépítő mérnökök lesznek, javítanak e kedvelt (és a többi) vízfolyás állapotán.

...Én pedig most búcsúzom, sajnos nem az iskolától, fogadalmakat téve, hanem a munkahelyemtől, 35 év után, egykori vállalásomon és a jövőn elmélkedve. De sok szép feladat van a vízgazdálkodás területén, ami a munkatársaimra vár! Sok sikert kívánok mindenkinek hozzá, megköszönve azt a lehetőséget, hogy én is ezen a pályán dolgozhattam, dédapám, Ferenczi József sarkadkeresztúri gátör, nagyapám, Czédli József hókai csatornaőr és az édesapám, Czédli József, a Vésztői Gépműhely és a Hosszúfoki Belvízvédelmi Körzet vezető-főgépésze nyomában, akiktől a vizek, a Körös-vidék szeretetét és a szakmai alázattal végzett munkát, a vízügyi szolgálatot tanultam. S mellettük még sok kubi-kostól, gépésztől, vízórtól és gaszzedőtől, a gátör és gépész feleségektől, a vízparton, a természetben élő emberektől, s az irodákban dolgozó technikusoktól és mérnököktől, sok kedves munkatárstól, kiknek ezúton jelképesen szintén szeretnék búcsúzóul köszönetet mondani.

Végül, mivel gondolataim már nem is az Élővíz-csatornáról szólnak, hanem saját magamról, kérem, bocsás-sák meg nekem, hogy így elkalandoztam, de nehéz a vízügyi szolgálattól a búcsú, hisz valójában a vizekkel való foglalkozástól nem is szeretnék elválni, sohasem!

Czakóné Czédli Jolán

Az igazgatóság tevékenysége számokban

1997 óta 27 db EU finanszírozású projektünk nyert, vagy vettünk részt partnerként nyertes projektekben, igazgatóságunkat érintően összesen több, mint 3 milliárd forint összegben.

2004 óta 201 db saját kezelésünkben lévő mű vízgazdálkodási engedélyt vizsgáltuk felül. Elkészítettük ezek terveit és megkértük az engedélyüket, illetve azok módosítását.

2007-ben 28 db fenntartási többletköltségre vonatkozó szerződést kötöttünk.

2008 első félévében igazgatóságunkat 12 esetben rendelte ki szakértőnek az illetékes környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőség,

illetve annak Gyulai Kirendeltsége. 39 témában adtunk részükre szakmai véleményt.

2008 első félévében 190 db kezelői hozzájárulást adtunk ki.

Jelenleg igazgatóságunk dolgozóinak összesen 12 db mérnök kamarai tervezői és 17 db szakértői jogosultsággal rendelkeznek.

A mai napig, a KEOP pályázatokra készülve, a vízkárelhárítás területén 5,7 milliárd forintot becsült kivitelezési összegű fejlesztési munkát készítettünk el. Ezekre vonatkozóan érvényes vízgazdálkodási engedélyekkel, kiviteli tervekkel és/vagy ajánlatkérési dokumentációkkal rendelkezünk.

Galbáts Zoltán

Véget értek az első kaszálások

Az első és másodrendű védtöltéseink augusztus közepére befejeződtek az első kaszálások.

A kedvező csapadékviszonyok hatására az előző évihez képest 1,5-2-szeresére nőtt az idén a lekaszált fűmennyiség.

Az első és másodrendű védtöltések kaszálásának jelentős részére ebben az évben is bérleti szerződéseket kötöttünk. Az előző évihez képest összességében 57%-ról 43%-ra csökkent az eladatlan töltésszakaszok aránya.

Eladatlan töltésszakaszok alakulása

Teljes hossz	Eladatlan töltés 2007		Eladatlan töltés 2008	
	(fm)	(%)	(fm)	(%)
Gyulai Szakaszmérnökség (210 717 fm)	126 000	60	67 168	32
Szarvasi Szakaszmérnökség (561 17 fm)	32 887	59	23 309	42
Szeghalmi Szakaszmérnökség (181 305 fm)	97 149	46	100 613	56
Összesen (448 139 fm)	256 036	57	191 090	43

Szakaszmérnökségeink az eladatlan töltéseken a kiadott munkaengedélyek alapján végezték a munkát: a Gyulai Szakaszmérnökség a 210 km-es teljes hosszából 67 km-en, a Szarvasi Szakaszmérnökség 56 km-es teljes hosszából 23 km-en, a Szeghalmi Szakaszmérnökség 181 km-es teljes hosszából 100 km-en végzett kaszálásokat, összesen 12 fő saját gépkezelő bevonásával.

A közmunkaprogram keretében az árvízvédelmi töltéseken és szivárgó csatornákon a géppel nem járható részeket 80 közmunkás nyújtott segítséget gaz- és cserjeirtás formájában. Június-júliusban mintegy 40 ha-t érintett a közmunkások általi kézi munkavégzés.

A kaszálások során kiemelt figyelmet fordítottunk a parlagfűvel fertőzött területekre.

Papp Sándor

Imre bácsira emlékezve

Góg Imre vízügyi történész, akit nem csak mi gyulaiak, de azt hiszem, hogy a Lapincstól a Túríg mindenki egyszerűen Imre bácsiként ismert és tisztelt, 2008. szeptember 13-án elhunyt.

Halála váratlanul következett be egy nünk, hogy már soha többé nem jön, sem a Vízügyhöz, sem a Nyugdíjas Klubba, sem az MHT rendezvényeire.

Mindannyiunkat, mert talán nincs is még egy olyan, közel negyedszázados nyugdíjas korábbi munkatárs, akit a valamikori kollégák mellett az igazgatóság jelenleg aktív dolgozói is szinte teljes számban ismertek és tisztelték. Ennek egyszerű oka van, Imre bácsi nyugdíjas-ként is a szó szoros értelmében köztünk élt. Hozzá tartozott a mindennapjainkhoz, ahogy bejött az igazgatóságra és egy kávé mellett elmesélte, hogy milyen vízügyi esemény, létesítmény, vagy fontos személységi munkásságának történeti kutatásával foglalkozik éppen. Anyagot gyűjtött, másolatokat készített, szóval aktívan dolgozott. Hogy mennyire aktívan, arról Nagyné Ili, Cserkútiné Mária vagy Batainé Zsuzsa sokat tudnának mesélni.

Szeretett bejönni ebbe a patinás épületbe, a sajátjának érezte. Tehette, hiszen részese volt annak a folyamatnak, amikor az igazgatóság elődjének is tekinthető, 1948-ban létrehozott Gyulai Vízgazdálkodási Körzet az akkor üres Városház utca 26. szám alatti épületben került elhelyezésre.

Tiszteltük és azt hiszem irigyeltük is, én mindenképpen! A tárgyi tudásáért, azért, hogy nevek, rokoni kapcsolati szövevények, évszámok százait idézte pontosan, de tiszteltük megalkuvást nem tűrő, kérlelhetetlen szakmaiságáért, gyulaiságáért is.

Utolsó, nagyszámú közönség előtti szereplése a Gyula-Békécsi Nagycsatorna megépítésének 150. évfordulója alkalmából rendezett ez évi előadóülés volt. Mintha tudta volna, s mint aki szépen akar búcsúzni, ezúttal nem hagyta, hogy

utolérje a nagy tárgyi tudású előadók (mindenről eszükbe jut egy másik történet, érdekesség) időbeosztási problémája, hihetetlenül összeszedett volt, igazi profi előadást tartott.

Nehéz elhinnünk, hogy már soha többé nem jön, sem a Vízügyhöz, sem a Nyugdíjas Klubba, sem az MHT rendezvényeire.

A tény fájó, és az űrt, amit hagyott maga után, sokáig érezni fogjuk. Mégis, ha a tragédián majd túl tudunk nézni, azt hiszem, hogy Imre bácsit a tartalmas élete mellett valahol az elmenetele kapcsán is irigyelhetjük. Élete végéig megadatott számára a teljes élet lehetősége, azt a bizonyos utolsó 3 napot is egy számára igen kedves közegben, volt kollégák, barátok között töltötte a Nyugdíjas Klub kirándulásán. Felkészültségével még egyszer utoljára szakmai idegenvezetőként is lenyűgözte útítársait, jókat evett, ivott, szórakozott. Aztán, mint aki elvégezte a feladatát, elment...

Imre bácsi érzékeny ember volt és a kor előrehaladtával ez az érzékenység nőtt is. Talán ezért is vetette fel az év elején egy beszélgetésünk alkalmával, hogy őt bántja, hogy közszereplése alkalmával „csak” vízügyi nyugdíjas-ként szerepel a neve. Felvette, nincs-e ellenemre, hogy a jövőben vízügyi történész titulust használja. Természetesen egyetértettem, és nem egy idős emberrel szembeni udvariasságból, hanem mert meggyőződésem, hogy Imre bácsi valóban vízügyi történész, történeti kutató volt, a legkiválóbbak közül való!

Szinte látom, ahogy „odaát” is valamely, nem kellően tisztázott kérdés pontosítása érdekében faggatja életrajzi kutatásainak egykori alapnyait.

Nyugodj Békében Imre bácsi, remélem lesz, aki a helyedbe lép!

Bak Sándor igazgató

„Új” Vízügyesek – Interjúorozat

Ifj. Szalai Sándor

– *Mióta dolgozol az igazgatóságnál?*

– A munkát 2006. december 11-én kezdtem a Gyulai Szakaszmérnökségen a Gyulai duzzasztó gátörjárásban, mint gát- és csatornaőr, duzzasztógépész.

– *Ha jól tudom, egy többgenerációs vízügyes családból származol.*

– Ez így igaz. Nagypapám és édesapám is gátorként dolgozott, dolgozik. Ez egy jó értelemben vett családi hagyomány.

– *Az előző interjúban Nagy Mariann arról mesélt, milyen volt gátörgyerekként felnőni. Számodra is meghatározó volt a gyerekkor?*

– Nem véletlen, hogy én is gátör lettem. Ha az ember a természetben nő fel, akkor abban a közegben is érzi igazán otthon magát. Sokaknak biztosan furcsán hangzik, de nekem természetes volt, hogy hóban-fagyban, télen-nyáron több kilométert kellett gyalogolni, vagy biciklizni a töltésen a városig és onnan az iskoláig.

– *Hol nőttél fel?*

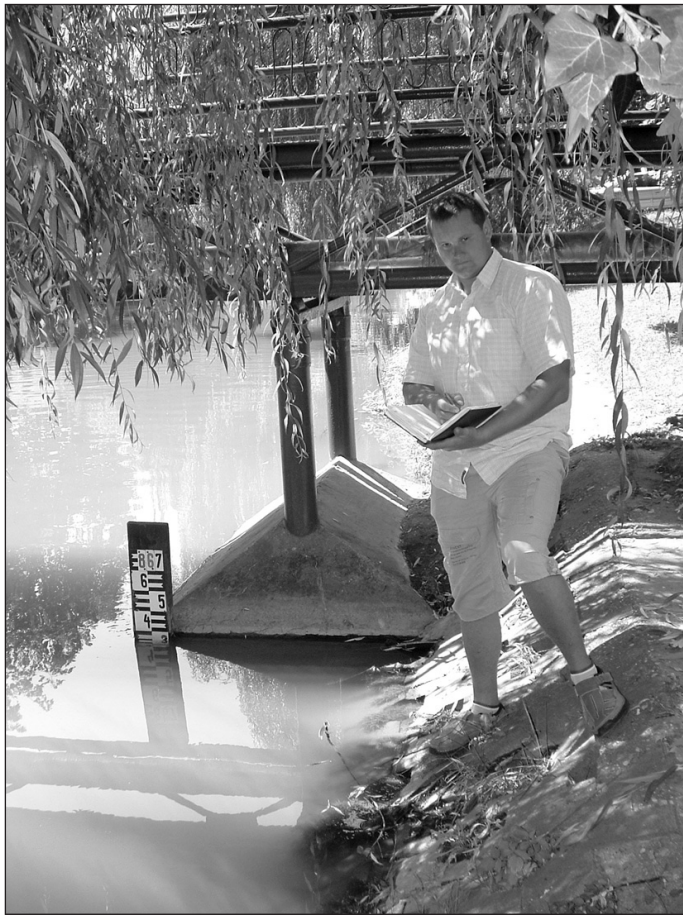
– Apukám a sarkadkeresztúri gátörjárásban teljesített szolgálatot, amíg az meg nem szűnt. Ott töltöttem a gyerekkoromat. Onnan került a család Antra, ahol édesapám jelenleg is gátorként dolgozik, de ott már csak bő egy évet töltöttem.

– *Innen egyenes út vezetett a gátörséghez?*

– Nem teljesen volt így. Bár már öt éve elvégeztem a gátörképző tanfolyamot, csak később sikerült a vízűgyhöz kerülnöm.

– *Mivel foglalkoztál korábban?*

– Voltam már festő, majd megszereztem az érettségit és Debrecenben a magasépítő technikus végzettséget. Dolgoztam még bolti eladóként is.

– *A munkakörödben mi tartozik a feladataid közé?*

– Ehhez a gátörjáráshoz tartozik a Fehér-Körös bal partja az országhatártól a sarkadi úti hídig, Az Élővíz-csatorna a tápsziliptől Veszelyig és a Gyulai duzzasztó a bemutatóházzal. Elég nagy terület, mindig akad tennivaló.

– *Mikre gondolsz?*

– Elég sokan járnak a duzzasztónál, ahol mindig kiemelt rendet kell tartani. Nyírni a füvet, összegyűjteni a szétdobált hulladékot. A területen is van még elég feladat. Szerencsére a duzzasztó körüli munkában van segítségem.

– *Lehet, hogy furcsa kérdés, de hogyan telik egy átlagos munkanapod?*

– Általában négy órakor kelek, készülődöm, azután elindulok leolvasni a vízmércéket. Háromnegyed hatkor hívnak a vízrajzról, hogy

bediktáljam az adatokat. Utána indul az igazi munkanap. Ha például bedőlt fa akad a vizeinken, azt ki kell szedni. Ha másik gátörjárásban van olyan feladat, amihez segítség kell, akkor oda megyek. Most is a Gerlai-holtágon nádvágozunk.

– *Ebből adódik is a következő kérdés, milyen a kollektívátok?*

– Összetartó. Aki bír, az megy a többieknek segíteni és ez általában viszont is működik. Így könnyebben megoldjuk a feladatainkat.

– *Gondolom a duzzasztó és a bemutatóház is ad pluszmunkát.*

– Igen, de semmi lehetetlen. A múltkor is jött egy csoport megnézni a bemutatóházat és meglepetésemre akkor derült ki, amikor odaértek, hogy egy órát beszélnem kell a duzzasztóról. Bár kiszáradt a szám és a gyerekek kérdései is

okoztak némi meglepetést, de megoldottam a problémát. Meséltem a tús gátról, a mostani tömlős gát építéséről és működéséről.

– *Gyakran kell ilyen csoportokat fogadni?*

– Nem sűrűn, de azért vannak. Jönnek magyarok és külföldiek, felnőttek és gyerekek is. Persze a külföldiekkel van tolmács és előre bejelentkeznek. Így tudom a programomat alakítani, hogy ott találjanak.

– *Már beszélünk az Élővíz-csatornáról. Mi a tapasztalatod, vannak evezős túrázók rajta? Ez azért is érdekel, mert megnyílt az önkormányzat kezelésében lévő un. Fogadóbbázis is a szomszédságodban.*

– A megnyitóra tényleg sokan jöttek, de evezősök eddig inkább csak tavasszal voltak. Mostanában elvéve látok csak egy-két vízi túrázót az Élővíz-csatornán, és néha a Fehér-Körösön. De még nincs olyan régi hagyománya ennek, hogy ebből következtetéseket vonjunk le.

– *Visszatérve a vidéki élethez, milyen érzés a városi lét?*

– Azért most sem egy forgalmas főút mellett lakom. Itt is még a természetben érzem magam. Az biztos, hogy nem tudnék bérházban lakni. Annál jóval több szabadság kell nekem.

– *Lehet, hogy most csendes, de egy nagy árvíznel itt is lesz sürgés-forgás.*

– Biztos, mint minden érintett gátörjárásban. Erről nem tudok mit mondani, mivel 2006-ban még nem voltam itt. Majd kiderül mi lesz, ha jön az ár.

– *Akkor majd visszatérünk a témára. További jó munkát kívánok!*

– Köszönöm!

Japport Magdolna

Szak-világkiállításon jártunk

A spanyolországi Zaragozában 2008. június 14. és szeptember 14. között szakvilágkiállítást rendeztek, melynek vezérgondolata: „A víz és a fenntartható fejlődés”. Az ENSZ által „A víz az életért” elnevezésű, 2005–2015-ig tartó évtizedhez ez a világkiállítás is szorosan kapcsolódik a már említett témakörrel. A 105 országot felvonultató rendezvény lehetőséget adott a bemutatkozóknak üzeneteik, gondolataik hatásos közzétételére, a látogatóknak pedig az esetleg eltérő gondolkodásmódok megismerésére. Az ötnapos programsorozatokon a szervezők a táj és a környékbeli turisztikai látvá-

nyosságok bemutatását sem hagyták ki.

Néhány gondolat Zaragozáról. A város a spanyolországi Aragónia autonóm terület székhelye, mely az ország ötödik legnagyobb városa. Az Ebro folyó partján, egy völgyben fekszik, ahol a Huerva és a Gállego folyó betorkollik az Ebroba. Érdekes a történelme, mivel sokszor és sokan elfoglalták már a várost. Fénykorát a mór uralom alatt élte. Építészetét a különböző kultúrák keveréke és a modern épületek teszik különlegessé.

Különlegességekből bőven akadt a szak-kiállításon is, ahol több pavilonban, gyönyörű építészeti remekművekben

tekinthettük meg a víz, mint természeti erőforrás felhasználását. Magyarország szempontjából különös jelentőségű volt „A víz az életért”, „A víz, oktatás és kultúra”, valamint „A víz és egészség” problémaköre. Fontos mondanivalója volt „Az osztott vizek” tematikának is. A határokkal metszett vízgyűjtők (köztük a Duna-völgy) gondolkörének kifejtése, jó példák bemutatása, hatékony támogatás az eredményes határvízi, vízügyi nemzetközi együttműködési gyakorlatok megismeréséhez, széles körű kiterjesztéséhez. Ehhez egy igazán izgalmas pavilont készítették a kiállítók.

Az EXPO megtekintését követően bejárhattuk magát a

várost is. Megnéztük a Szent János templomot, a székesegyházat, a városházát és még jó pár nevezetességet. Egy időre részesei lehettünk az itt jellemző mediterrán forgatagnak. A következő napokban ellátogattunk Gironába, Figueresbe a Dalí Múzeumba, Costa Maresmerebe. Volt még buszos-hajós kirándulás a Costa Braván és borkóstoló is. Így nem csak a spanyol kultúra egy szeletével, de gasztronómiai különlegességeikkel is sikerült részben megismerkednünk. Mozgalmas napoknak voltunk részesei. Igaz lett ránk az a mondás, hogy annak van a legnagyobb szüksége a pihenésre, aki most tért vissza belőle.

Reményi Zoltán

Országos hulladékgyűjtési akció

A KvVM és a Magyar Turizmus Zrt. kezdeményezésére a környezetvédelmi és vízügyi igazgatóságok megszervezték a „Takarítsuk Vízpartjainkat” országos akciót. Ennek keretében május 30-án a Zöld Pont Irodával együttműködve hulladékgyűjtési akciót szerveztünk iskolások bevonásával Gyulán, az Élővíz-csatorna partján. A Pálffy utcai hídtól a tápszilipig terjedő partszakaszon gyűjtöttük a hulladékot. Az akció során sajnos nem volt lehetőségünk azt a vízfelszínről is eltávolítani, ezért a résztvevő fiatalok javaslatára szerveztük meg augusztus 7-ére az Élővíz-csatorna teljes szakaszát érintő vízi hulladékgyűjtési akciót,

amelyet Gyula, Békéscsaba és Békés városok önkormányzatai is támogattak. A feladat nagysága megmutatkozott már

a vízszállítás utáni első métereken, hiszen Gyulán, a felső körgáti zsilipnél jó néhány félig telt kukazsák terhelte kenuin-

kat. Az evező, lelkes fiatalok és az akciót profi módon kísérő és támogató parti egység segítségével ellenére késéssel érkezünk Békéscsabára, ahol a felső körgáti zsilipnél csatlakoztak hozzánk a Békéscsabai Természetbarát Közösség tagjai. Rövid pihenő és ebédünk elfogyasztása után már délután három órakor indultunk is Békésre. Akciónk eredménye a több száz liter szemetes zsákokba gyűjtött hulladék és az, hogy az evezés kellemesen elfáradt, de az Élővíz-csatornán – természetes közegben – környezetvédelmi szemléletet tanuló fiatalok, a békési búcsúzásakor megkérdezték: ugye jövőnk még?

Juhász András

Kenuban a vízügy

A Nagykunsági-főcsatorna megépítésének 30. évfordulója alkalmából a Közép-Tisza-vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság ünnepi kenutúrára hívta meg társintézményeit június 22–25. között. A gyulai vízügyesek képviselőiben két hajó futott vízre, egy hármas és egy négyes kenu.

Heten vágunk neki a kalandnak, mint a „hétvezér”. Különbség csupán annyi volt, hogy mi mindannyian álmosak voltunk, nulladik nap este ugyanis kiadós vendégfogadásban részesültünk.

1. nap: Guinness rekord, gyermekded mosoly, vidámság

A szolnoki szervezők összekötötték az emléktúrát a Magyar Turizmus Zrt. Tisza hete program Guinness rekord kísérletével. Első nap tehát Poroszlón tettük vízre a kenukat. A szervezők szerint egy ilyen túrán átlagban egyszer mindenki beborul. A négyes hajónk gyorsan (kb. 10 mp) teljesítette, így már az út elején letudtuk a kellő elázást. A Tisza-tavon gyönyörű környezetben evezhettünk Abádszalóig, néhol a motorcsónakok keltette gyomorforgató hullámokon keresztül. 25 km hullámszám után örömmel szálltunk ki a szalóki strand partján, ahol ünnepélyesen jelentették be a rekord sikerét. Az egy időben vízreszállók rekordja 2 óra alatt 4500 ember volt, kézi vagy motoros hajtású vízi alkalmatlanságokban Tiszabecstől Szegedig. A nem regisztrált résztvevőkkel 5000 fő fölé becsülhető a létszám.

2. nap: sapka, naptej, védőital

Miután elhagytuk a Tisza-tó szabadidő övezetét, megérkeztünk a Nagykunsági-főcsatorna beeresztő műtárgyához. Itt rendezték meg az ünnepséget, mely során többek között Kóthy László szakállamtitkár mondott köszöntőt, majd az évfordulóra állított emlékkövet is felavatták. Ezt követően a csatornába közel 800 kg, míg a Tisza-tóba 500 kg pontyot telepítettek. Rövid evezés után a Mirhó emlékművet koszorúzta

meg a kenu armada legénysége, amit hosszú evezés követett. A gyakran csépeléssé széteső lapátolás folyamán volt idő gyönyörködni az egyfelől mindenféle változatosságot nélkülöző, másfelől viszont kifejezetten egyhangú, hosszú egyenes szakaszokkal „tarkított” csatorna látképében. A nap végére 19 km-t tudhattunk magunk mögött, amikor a telekhalmi szivattyútelep területére megérkeztünk. Mint minden este, itt is sátor szolgált lakhelyül a kalandoroknak. Apropos, igazgatóságunk képviselői az egy sátorra jutó személyek statisztikájában igen alacsony hatékonysági mutatóval (1.17) az utolsó helyen végeztek.

3. nap: napszúrás, bőrpír, izomláz

Reggel mindannyian tudtuk, hogy ez a nap egy örökkévalóság lesz. 35 km evezés várt ránk. Hosszas lapátolásunk ismét hosszú, kanyar nélküli szakaszokon haladt tovább. A várva várt kanyarok után, melyek a tájkép változatossá tételére voltak hivatottak, végeláthatatlan egyenesek követték egymást. A végén egy-egy, a homályba vesző híd várt ránk, aprónak tűnő fasorokkal szegélyezve. Ekkor mindig arra gondoltunk, hogy még a fasorban sem vagyunk. A néha már szótlanságba burkolózó evezőcsapások monoton hangját a szervezők által itt-ott partszélre állított „aggregátor” védőital zaja törte meg. Az

után bátran folytathatta útját a meggyötört evezős, akit a következő frissítőről álmódzva, a nádasból érkező motorikus bűgös zavar meg. Ha a helyi gazdák tudták volna, hogy aznap százánál is több vízűgyes fog erre tévedni, nem akkorra tervezik az illegális vízbeszerző tevékenységüket.

Az egyik pihenőnél a szervezők úgy tippelték nekünk, hogy még két híd és vége a napi etapnak. Nagyon sok híd után meg is érkeztünk a végállomásra, a kétpói Almássy kastély közelébe. A szállás festői környezetben a kastély parkjában volt. Mivel ez volt az utolsó közös esténk a többiekkel, a hangulat és a barátkozás a tetőfokára hágott. Új barátságok kötődtek.

4. nap: véraláfutás, vízholdyag, víziszony

A negyedik szakaszra (20 km), kibővült csapatunk Bak Sándor igazgatóval, aki egy igazgatóinak nevezett hajóval harmadmagával vágott neki a kemény távnak. Éreztük, ez a szakasz meg sem fog már kottyanni, ezért kipróbáltuk milyen is belülről egy katarán.

Nos, lassú. Nagyon lassú. Még a vitorlának alkalmazott evezőlapátokkal sem siklottunk gyorsabban. Félretettük a tréfát és már csukott szemmel estünk neki az utolsó 8 km-nek. A csatornán elképesztő meleg uralkodott, ezért az éghez fordulva könyörögtünk, hogy boruljon

be. Kérésünk félig megvalósult, ugyanis borulást végül is láttunk. Valaki kívülről, valaki pedig belülről a csónakból. Természetesen az ügyetlen négyes kenu volt az. Útközben rájöttünk, hogy habár a hidakat általában messzire építik, de a magasfeszültségű vezetékeket, mint viszonyítási pontot, még messzebbre. Időnként rozoga stégeken pihentünk meg, máskor rozoga stégek pihentek meg rajtunk. A célba érkezéskor a szótlanságot az ötvenezer szó ütötte meg. Ennyi evezőcsapást hajtottunk végre fejenként, mire Öcsödre értünk, ahol a Hármas-Körös befogadja a Nagykunsági-főcsatornát.

A bő négynapos rendezvényen való részvételért minden résztvevőnek emléklapok dukáltak. Kóthy László szakállamtitkár ünnepi beszédében örömét fejezte ki a sikeres kenuúra létrejöttének, majd javasolta hagyományőrző rendszerességgel évente ismételni a túrát, mindig más helyszínen, más KÖVIZIG szervezésében.

Összességében mindenkinek tetszett a túra, melyhez ezúton is szeretnénk gratulálni Göblyös Lacinak a magas színvonalú szervezésért, amit csak tetézt a minden esti fenséges lakoma, a horribilis mennyiségű védőital, és a minden esti regeneráló fürdő a környező medencékben, fürdőkben.

Jobbágy Zoltán

Gyula–Békés emlékúszás

150 éve adták át a Gyula–békési Nagycsatornát, a mai Fehér-Körös duzzasztótól, a Kettős-Körös Békésig tartó szakaszát. Az Osztrák-Magyar Monarchia legnagyobb mérvű földmunkája közel két év alatt készült el. Ennek a hatalmas méretű, kézi erővel kivitelezett vállalkozásnak, az abban résztvevő kubikosok – köztük nagyapám – erőfeszítése előtt kívántam tisztelni, amikor elhatároztam, megkísérlem végigúszni ezt a közel 20 km-es távot.

Rendszeres amatőr úszóként, többszöri Balaton átúszás tapasztalatával a hátam mögött kezdtem meg úszdai felkészülésemet. Volt víziúgyesként és természetvédőként egyaránt fontosnak éreztem megemlékezni az 1858-as évfordulóról, valamint szerettem volna a jelen kor emberének figyelmét a Körösök szépségeire irányítani. A kísérő személyzet, illetve a kísérő hajó biztosítása szerencsésen megoldódott. A több önkormányzat összefogásával évek óta megrendezésre kerülő „Egy hajóban evezünk” vízitúrához csatlakoztam dr. Perjési Klára, Gyula polgármestere és Izsó Gábor, Békés polgármestere javaslatára.

Június 21-én, az indulás napján kisebb árhullám vonult le a Fehér-Körösön. A Gyulai duzzasztótól indultam tíz órakor, 19 °C-os vízben az első 7,5 km-es szakaszon. A Mária-falvai közúti hídig a vízitúrán résztvevők kenuk előtt haladtam. Segített a víz sodrása, minek köszönhetően kb. 2 óra alatt teljesítettem ezt a szakaszt. Az első kenu után alig 20 perccel érkeztem Szanazugba. A melegítő ital és az ebéd elfogyasztása után ismét vízre szálltunk. A dobozi híd biztonsági okokból a

kísérő hajóban, illetve annak közvetlen közelségében voltam kénytelen megtenni a távot, a mellettünk gyakran elhaladó, vízisélőket vontató motorcsónakok miatt. A víz hőmérséklet ezen a szakaszon már 20 °C fölé emelkedett, de a természetes védőréteg azért igen jól jött. Egyes helyeken ágak, uszadék fák nehezítették az úszást, de szerencsére sérülés nélkül érkezünk a Békési Kikötőhöz. A vízre szállás után 1 óra 50 perccel a Békési TV és a kísérő kenusok tapsa kíséretében léptem partra, legyűrve a közel 20 km-t. Sok fiatal csodálkozott teljesítményemen, különösen amikor megtudták, hogy már közel járok az ötödik X-hez. Az úszás tapasztalatairól már a békési gőzfürdőben beszélgettünk a rendezvény résztvevőivel, akik közül többen kedvet kaptak a körösi úszáshoz.

A túra befejező szakaszát, a Békéstől Köröstarcsáig tartó kb. 20 km-es részt már kenuba ülve folytattam. A kenusok közül néhányan tréfálkozva kérdezték: hogy – hogy nem úszva indulok? Már a feltételezés is, hogy Köröstarcsáig úszom nagy elismerést jelent számomra. Utunkon csodás idő és igen vidám hangulat volt. Az utóbbiról Wichmann Tamás többszörös kenu világbajnok gondoskodott saját dalaival. Köröstarcsán Nosza József polgármester fogadta az evezéstől kellemesen megfáradt kenus csapatot. Bízom abban, hogy jövőre folytatása lesz ennek a rendezvénynek és még többen szállunk vízre-vízbe, megcsodálva mindnyájunk közös kincsét a Köröst.

Boros Zoltán

a Békéscsabai Környezetbarát
Közösség vezetője

Új elektronikus hírlevél

Zöld Holnap címmel havi hírlevelet indított a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium. A hírlevél ismerteti a minisztérium eredményeit, terveit, és a folyamatban lévő ügyeit, közli az adott időszak legfontosabb környezetvédelmi híreit Magyarországról és az Európai Unió többi országából.

A hírlevél a http://www.kvvm.hu/cimg/dokumentum/Zold_Hirlevel_2008_szeptember.pdf címen érhető el.

IDŐJÁRÁS

Július hónapot az évszakhoz képest melegebb, az átlagosnak megfelelően csapadékos időjárás jellemezte.

A napi legmagasabb hőmérsékletek +17°C és +41°C közöttiek, míg a napi legalacsonyabb hőmérsékletek +11°C és +20°C közöttiek voltak. A havi középhőmérséklet +22,3°C volt, ez az érték 0,5°C-al magasabb a sokéves átlag +21,8°C-os értékénél. A hőségnapok száma 23 volt (Méhkerék mérőállomás).

Az igazgatóság területén átlagosan 56,1 mm csapadék hullott, s ez 3,6 mm-el több az erre az időszakra jellemző július havi sokéves átlagnál.

A csapadékmérő állomások közül a legnagyobb csapadékmennyiséget – 83,2 mm-t – Elek állomáson mérték, míg a legkevesebb csapadék – 25,5 mm – Csabacsúd állomáson hullott.

Augusztus hónapot az átlagosnál lényegesen melegebb, csapadékban az átlagosnál szegényebb időjárás jellemezte.

A napi legmagasabb hőmérsékletek +19°C és +40°C közöttiek, míg a napi legalacsonyabb hőmérsékletek +8°C és +22°C közöttiek voltak. A havi középhőmérséklet +23,0°C volt, ez az érték 1,9°C-al magasabb a sokéves átlag +21,1°C-os értékénél. A hőségnapok száma 27 volt (Méhkerék mérőállomás).

Az igazgatóság területén átlagosan 38,0 mm csapadék hullott, s ez 9,7 mm-rel elmarad az augusztus havi sokéves átlagtól.

A csapadékmérő állomások közül a legnagyobb csapadékmennyiséget – 65,8 mm-t – Szeregyháza állomáson mérték, míg a legkevesebb csapadék – 25,5 mm – Csabacsúd állomáson hullott.

A havi csapadékmennyiségek és a sokéves átlag alakulása

Megnevezés	Nov.	Dec.	Jan.	Feb.	Márc.	Ápr.	Máj.	Jún.	Júl.	Aug.	Össz.
Sokéves átlag (mm)	46,8	39,0	29,3	29,8	33,0	45,0	56,7	65,8	52,5	47,7	445,6
2007-2008. (mm)	37,9	36,5	17,2	6,5	59,2	38,7	74,4	95,8	56,1	38,0	460,3
Elterés az Átlagtól (mm)	-8,9	-2,5	-12,1	-23,3	26,2	-6,3	17,7	30,0	3,6	-9,7	14,7

Az aktuális hidrológiai évben a csapadékösszeg csekély többletet mutat a sokéves átlaghoz képest, annak 103%-át teszi ki.

Czakó András, Jobbágy Zoltán

SZEMÉLYÜGYI HÍREK

Igazgatóságunknál közalkalmazotti munkaviszonyt létesített:

Boldog Barbara ügyintéző munkakörben, 2008. június 30-tól 2009. szeptember 30-ig az Igazgatási Osztályánál.

Japport Ferenc szivattyútelepi gépkarbantartó munkakörben, 2008. július 1-től a Műszaki Biztonsági Szolgálatnál.

Haász Zoltán szivattyútelepi gépkarbantartó munkakörben, 2008. július 1-től a Műszaki Biztonsági Szolgálatnál.

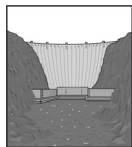
Huszárik Mihály gát- és csatornaőr munkakörben, 2008. július 15-től a Szeghalmi Szakasz mérnökségnél.

Igazgatóságunknál közalkalmazotti munkaviszonya megszűnt:

Csurgó Zoltán gát- és csatornaőr munkakörben, 2008. június 30-ával a Szeghalmi Szakasz mérnökségnél.

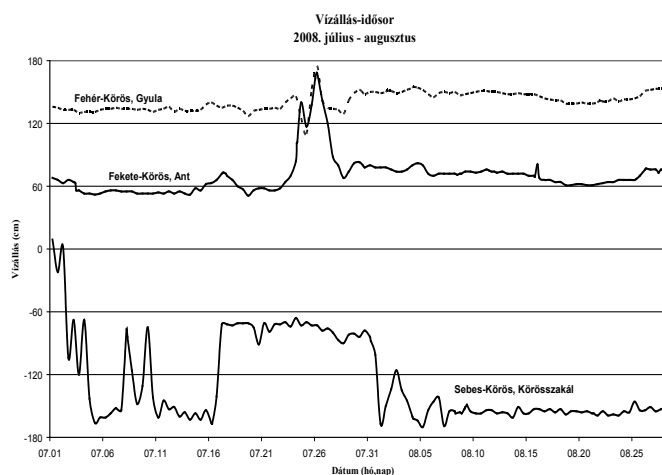
Nagy Róbert szivattyútelepi gépkarbantartó munkakörben, 2008. augusztus 22-ével a Műszaki Biztonsági Szolgálatnál.

VÍZRAJZ

A Körösök vízgyűjtő területén nagyobb csapadék július második felében fordult elő. Pár nap alatt 50 mm-t meghaladó mennyiség hullott le, a magasabban- és az alacsonyabban fekvő területekre egyaránt. További csapadék igen ritkán, kis mennyiségben fordult elő.

A határon túlról érkező vízmennyiségek augusztus hónapra jelentősen lecsökkentek. A legnagyobb vízhozamú vízfolyásunk a Sebes-Körös lett, mely a határon túli szakaszos üzemeléséig több esetben meghaladta a Fehér-, és Fekete-Körös együttes vízkészletét. Az időszak alatt duzzasztóink folyamatosan üzemeltek, melyek közül ki kell emelni Békést, ahol július 30-a óta 480 cm-emelt szintet tartunk.

A vízkészlet növelése érdekében folytatódott a tiszai víz betáplálása a Körös rendszerbe. A betáplálás 4 ágon keresztül történt: a Keleti főcsatornán keresztül Bakonszegnél a Berettyóba, a Hortobágy-Berettyó főcsatornán keresztül Ágotánál, a Nagykunsági-főcsatorna nyugati ágán Ócsódnél és a keleti ágon, Türkevénél.

Néhány jellemző állomás vízhozam értéke	július 31-én	augusztus 28-án
	(m ³ /s)	(m ³ /s)
Fehér-Körös, Gyula	11,1	3,50
Fekete-Körös, Sarkad-Malomfok	16,1	5,20
Kettős-Körös, Békés	18,2	7,56
Sebes-Körös, Körösszakál	29,6	8,41
Sebes-Körös, Körösladány	52,7	16,6
Berettyó, Szeghalom	32,0	7,08
Hármaskörös, Gyoma	85,0	22,6
Hármaskörös, Kunszentmárton	101	40,7

Kurilla Lajos

VÍZMINŐSÉG

Felszíni vizeink vízminőségi osztályba sorolása az MSZ 12749 szabvány szerint, a Tiszántúli Környezetvédelmi Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség által, a VKI monitoring keretében végzett vizsgálatok alapján.

Minősítési időszak 2008. július 1. – augusztus 31.

Mintaszám: ■

Mintavételi hely	■	A	B	C	D	E
Fehér-Körös Gyulavári 9,3 fkm	2	II	III	-	V	II
Fekete-Körös Sarkad 16,1 fkm	2	II	II	-	IV	II
Kettős-Körös Békés duzz. felett	2	II	IV	-	IV	II
Kettős-Körös Mezőberény kh.	2	II	III	-	IV	II
Sebes-Körös Körösszakál 59,4 fkm	2	II	III	-	IV	II
Sebes-Körös Körösladány 10,10 fkm	2	II	IV	-	IV	II
Hármaskörös Gyoma 79,3 fkm	2	II	IV	-	IV	II
Hármaskörös B.szentandrás 48,0 fkm	2	II	IV	-	IV	II
Élővíz-csatorna Békés torkolat 0,40 fkm	2	III	IV	-	IV	II

Jelmagyarázat:

- A csoport: az oxigénháztartás jellemzői I. osztály: kiváló víz
- B csoport: nitrogén és foszforháztartás jellemzői II. osztály: jó víz
- C csoport: mikrobiológiai jellemzők III. osztály: tűrhető víz
- D csoport: mikroszennyezők, toxicitás IV. osztály: szennyezett víz
- E csoport: egyéb jellemzők V. osztály: erősen szenny. víz

A VKI előírásainak megfelelő monitorozás megkezdése óta a vizsgált paraméterek köre és gyakorisága mintavételi helyenként eltérő, ezért a minősítés a vízfolyások vízminőségének összehasonlításra nem alkalmas, a vízminőségi osztályba sorolás az egyes csoportoknál vizsgált paraméterek alapján történt.

Üzemellenőrző mérések:

Igazgatóságunk mini laboratóriuma július-augusztus hónapban az Élővíz-csatornán, a Gerlai-holtágon, a Kigyósi-főcsatornán, a Fehér-Körösön, az Ó-Berettyón, a Szeghalmi-főcsatornán, a Hortobágy-Berettyó-főcsatornán, a Folyáséri-főcsatornán, a Peresi-holtágon, a Szarvas-Békésszentandrás-holtágon, a Hármaskörösön végzett üzemellenőrző méréseket. Vízügyi vizsgálatot végeztünk továbbá a Cigányér-alsó-csatornán, a Malomzug-Décsipusztai-főcsatornán, figyelemmel arra, hogy a Gallicoop Pulykafeldolgozó Zrt. új szennyvíztisztító telepéről a tisztított szennyvíz vízjogi létesítési engedély alapján a Cigányér-alsó-csatornába kerül bevezetésre.

Vízminőségi kárelhárítás:

Igazgatóságunk területén 2008. július 24-én vízminőségi kárelhárítást igénylő káresemény történt. A 46. számú közlekedési út Mezőtúr-Gyomaendrőd közötti szakaszán, Gyomaendrődtől kb. 2 km-re, közúti baleset következtében egy veszélyes anyagokat szállító kamion az út mellett húzóódó Telki-Peresi-főcsatorna 3+200 fm szelvényénél a csatornába borult. A katasztrófavédelem a műszaki- és vegyvédelmi mentést elvégezte. Ezt követően igazgatóságunk és a TIKTVF Gyulai Kirendeltsége helyszíni szemlét tartott a környezetkárosodás mértékének és a szükséges kárelhárítási teendőknél a meghatározására. A károkozó jegyzőkönyvi nyilatkozatban vállalta a TIKTVF által meghatározott kárelhárítási munkák elvégzését: a csatorna teljes szelvényének elzárását, a mederben lévő szennyező anyag és göngyöleg eltávolítását, ezt követően pedig a mederelzárás elbontását. A káresemény kapcsán szükséges vízvizsgálatokat a TIKTVF II. fokú vízminőségi kárelhárítási készülség keretében végezte. Igazgatóságunk kárelhárítási készülséget nem rendelt el, ugyanis a károkozó a kárelhárítást elvégezte, melyet a jogszabályi előírásoknak megfelelően szakmailag felügyeltünk.

Dr. Vasas Ferencné

Kitüntettek

Szabó Imre környezetvédelmi és vízügyi miniszter az augusztus 20-i állami ünnep alkalmából köztársasági elnöki kitüntéseket és miniszteri elismerő okleveleket adott át a tárca és háttérintézményei munkatársainak, illetve más, a környezet- és természetvédelem területén kiemelkedő teljesítményt nyújtó szakembereknek a budapesti Hagyományok Házában. A köztársasági elnök a Magyar Köztársasági Ezüst Érdemkereszt kitüntetés

adományozta Czakóné Czédli Jolánnak, a Vízgazdálkodási Osztály vezetőjének, több mint 35 éves vízügyi szolgálata, a vízgazdálkodás, vízminőségvédelem és a vízrajz területén végzett kimagasló szakmai munkája elismeréseként. Miniszteri Elismerő Oklevélben részesült Tenkei László műszaki ügyintéző, a vízügyi szolgálat területén közel négy évtizeden át végzett magas színvonalú munkája elismeréseként.

Vizek és fények

Rövid időre bár, de ismét megnyitotta kapuit a vízügyi bemutatóház épülete, helyet adva Pataj Pál festőművész kiállításának. A békéscsabai születésű művészt ezer szál köti ehhez a vidékhez. Vizek és fények című kiállításának képeit is a Körösök ihlették. Színeivel, képi világával a természet állandóságát kívánja bemutatni. A kiállítás megnyitóján Bak Sándor igazgató köszöntötte a megjelenteket, aki a képek méltatása mellett említést tett az épületbe tervezett állandó kiállításról is. A tárlatot Dr. Erdmann Gyula, városunk alpolgármestere nyitotta meg, bemutatva a művészt és munkásságát. A képeket Gyomaendrőd és Gyula után a tervek szerint Budapesten is kiállítják.

**Takács Lajost köszöntötték
85. születésnapja alkalmából**

Juniális kirándulás

A KÖR-KÖVIZIG Szivárvány Nyugdíjas Klub tagjai és a meghívott osztrák nyugdíjas vendégek hangulatos kiránduláson vettek részt a romantikus szépségű Szanazugi üdülőben és térségében.

Rendezvényünk értékét növelte az a tény, hogy a családiásan kellemes juniálison megjelent Bak Sándor igazgató és Galbáts Zoltán főmérnök is. Ezenkívül a meghívott Gerhard Stengel, Gyula város díszpolgára és felesége, akik az elmaradhatatlan csoki ajándékkal növelték a kirándulók jó hangulatát. Most ismét csak annyit, köszönjük Gerhard!

Mikus Éva nemes ajándékozónk is megrakott autóval érkezett a rendezvényre, hiszen Ő biztosította a szórakozáshoz szükséges élőzenét,

és különböző finomságokat. Ételművésznünk, Pálinkás Pista főszakács és segítőtársa Berkics Laci a megmondhatója, hogy mennyi elismerést kaptak a finom bográcsosért, melyet Bujdosóné Annuska szorgalmas csapata szolgált fel.

Az ebéd elfogyasztása után séta következett a Fehér-Körös partján, majd késő délutánig táncmulatság és vidám, zenés szórakozás az est beköszöntéig.

Jómagam külön megköszönöm az őszinte segítségnyújtást minden, arra illetékes résztvevőnek. Folytatódjanak továbbá a derűs napok a szeptemberi kirándulásunk, amikor irány: Kassa, Rozsnyó, Késmárk, Krasznahorka, egy kis történelmi időutazás.

Vámos Sándor klubvezető

F.: KÖR-KÖVIZIG 5700 GYULA, Városház utca 26.

Díj hitelezve
Körzeti Postahivatal
GYULA 1. 5701

NYOMTATVÁNY

KÖRÖS-VIDÉKI
hírlevél

Kiadó: Körös-vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság. Felelős kiadó: Bak Sándor igazgató
Szerkesztőbizottság vezetője: Galbáts Zoltán műszaki igazgatóhelyettes főmérnök,
tagjai: Batai Jánosné, Japport Magdolna és Cserkúti Andrásné
5700 Gyula, Városház utca 26. Tel.: 66/526-400*, Fax: 66/526-407
E-mail: korkovizig@korkovizig.hu, www: korkovizig.hu
Megjelenik kéthavonta 500 példányban. Nyomtatás: Aeropress Nyomda, Békéscsaba, tel.: 66/453-916